

2004

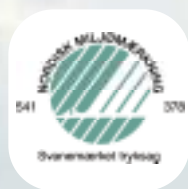

Vejledning

Arkitekturpolitik for Kolding Kommune

Indholdsfortegnelse

<i>Forord</i>	3
<i>1. Indledning</i>	3
1.1. Hvad er arkitektur?	3
<i>2. Formål</i>	4
2.1. Styrkelse af identitet	4
2.2. Grundlag for kvalitet	4
2.3. En fælles politik	4
<i>3. Indsatsområder</i>	6
3.1. Miljøet	6
3.2. Byens huse	8
3.3. Byens rum	10
3.4. Det åbne land	11
3.5. Bebyggelsen i det åbne land	12
<i>4. Arkitekturpolitik</i>	14
4.1. De aktuelle muligheder	14
4.2. Mål og handlinger	15
4.3. Øvrige initiativer	22
<i>Illustrationsoplysninger</i>	22

Forord

Kolding Byråd ønsker at byen fortsat skal udvikles med arkitektur af høj kvalitet, så Kolding i fremtiden bliver en endnu bedre by at arbejde og bo i. Med vedtagelsen af arkitekturpolitikken for Kolding Kommune vil byrådet opfordre og inspirere til kvalitet indenfor byggeri, byplanlægning, bydesign og landskabskultur.

Arkitekturpolitikken henvender sig til alle borgere i Kolding, idet byrådet forudsætter at alle, der bor, arbejder og investerer i Kolding har en fælles interesse i, at byen og kommunen udvikler sig attraktivt.

Kolding Kommune vil selv følge op på den vedtagne arkitekturpolitik og gå foran som et godt eksempel, der hvor kommunen har ansvaret for anlæg, byggeri og reovering.

Det er hensigten, at arkitekter, ingeniører, entreprenører og bygherrer fremover anvender arkitekturpolitikken som en vejledning i, hvordan byen kan gøres smukkere. Byrådet inviterer hermed til et fortsat frugtbart og konstruktivt samarbejde om udviklingen af vores by.

Med venlig hilsen

Per Bødker Andersen
Borgmester

Vedtagelse

Denne vejledning er vedtaget af Kolding Byråd den 22. marts 2004.

1. Indledning

1.1 Hvad er arkitektur?

Arkitektur var oprindeligt defineret som bygningskunst, der beskæftigede sig med bygningernes og de tilhørende anlægs æstetiske udtryk.

Som følge af byernes og infrastrukturens udvikling omfatter arkitektur i dag vores bosætning i bred forstand – og altså også byplanlægning, planlægning af grønne områder og bydesign. I en større helhed gælder det

også bosætningens forhold til den omgivende natur og landskabet.

De menneskeskabte omgivelser er rammerne for vores dagligdag. Det er her, vi opholder os eller bevæger os på vej til et nyt sted. Arkitekturen kan gøre dagligdagen til en smuk og stimulerende oplevelse, pirre vores nysgerrighed, sætte fantasien i sving eller give os ro, når vi skal slappe af.

Den gode arkitektoniske detalje er forudsætningen for en gennemført helhed.

2. Formål

2.1 Styrkelse af identitet

Koldings landskab er formet af isen og smeltet vandet. Den smukke fjord omgivet af skovklædte skråninger, Slotsbanken med Koldinghus og Kolding Ådal er vigtige elementer i Koldings særpræg. Men også middelalderbyens gadenet og pladser, tætheden og de mange tegltage er med til at fortælle byens historie.

De værdifulde elementer i arkitekturen skal bevares. Når bygninger, pladser, parker og lignende forsvinder, kan de ikke længere minde os om byens historiske udvikling.

Ved at stille krav om kvalitet i nyt byggeri sikrer vi, at vores by bevarer og styrker sin identitet.

Fornem arkitektur som Trapholt Museet, Kolding Byferie og Hotel Koldingfjord viser, at det er muligt at respektere stedets historie og identitet, selvom bygningerne i dag bruges til helt andre formål.

2.2 Grundlag for kvalitet

Restaureringen af Koldinghus, omdannelsen af det gamle sanatorium ved Kolding Fjord til conferencecenter og opførelsen af Slotssøbadet har givet berettiget anerkendelse. Men også mindre bebyggelser og anlæg som Solrækkehusene i Vonsild Syd, Økohus 99 i Bramdrup Øst og Bioværket i byfornyelsen Fredensgade-Hollændervej har skabt opmærksomhed på grund af den konsekvente detaljering tænkt ind i en større sammenhæng.

Vi skal forholde os til, hvordan vi får skabt smukke, gode bebyggelser og by- og landskabsrum. Her skal alle kunne føle sig trygge, og der skal være plads til et varieret liv. Der skal planlægges for, hvordan vi let og sikkert kan bevæge os rundt i vores omgivelser.

Byens rum og struktur skal anlægges og plejes efter en plan. Naturen vil derimod forandre sig og hele tiden vise nye sider af livet. Ved at integrere naturelementer i byrummet kan vi skabe en oplevelse af noget foranderligt. Med Agenda 21-retningslinierne indarbejdet i byudviklingen har vi skabt en ny, miljøbevidst dagsorden for livet i byen.

Vi befinder os bedre, når vores omgivelser tiltaler os. At stille kvalitetskrav til arkitekturen vil være til gavn for såvel Koldings borgere som for byens gæster, der gerne skulle få lyst til at komme igen.

2.3 En fælles politik

Arkitektur kan skabe livlig debat på lige fod med holdninger til kunst, litteratur og teater.

Samtidig er arkitektur et element i den offentlige forvaltning i Kolding Kommune, for eksempel i planlægningen og byggesagsbehandlingen. Arkitekturen er derfor også en del af den politiske virkelighed.

Regulativer og vejledninger kan udtrykke detaljerede holdninger til arkitektur, men kan ikke alene sikre arkitektonisk kvalitet. Det kræver en indsigtfuld og langsigtet indsats i et samarbejde mellem bygherrer, rådgivere, brugere og myndigheder.

Ny bebyggelse skal vi leve med gennem mange generationer. Når vi bygger nyt, er det derfor også vigtigt, at vi giver os tid til at diskutere muligheder og virkninger med dem, der skal leve med de nye omgivelser, herunder brugere og naboer.

Og vi skal turde diskutere, hvad vi opfatter som god arkitektur.

Arkitekturpolitikken skal være et fælles redskab, når vi udvikler Kolding Kommune.

Restaureringen af Koldinghus viser, hvor vigtig den gode detalje er for det gennemførte helhedsindtryk.

3. Indsatsområder

3.1 Miljøet

Begrebet miljø dækker såvel det fysiske som det sociale miljø. Det fysiske miljø omhandler klimatiske forhold, naturgrundlag, naturindhold, grønne kiler, grundvand og trafik. Det sociale miljø handler om trivsel, udvikling af det sociale netværk og inddragelse af den enkelte borger i planlægningen.

En arkitekturpolitik skal være med til at sikre og forbedre miljøet. At der er en sammenhæng mellem miljøet og borgernes trivsel står mere og mere klart.

I byen med den store menneskekoncentration, trafikpres, støj og luftforurening, skal der til stadighed gøres en ekstra indsats for at styrke miljøet.

Vi skal også bevare og styrke miljøet i det åbne land. Gennem samarbejde med land-

bruget skal vi forsøge at opnå, at hensynet til rationel landbrugsdrift ikke medfører opførelse af skæmmende og dominerende nybygninger. Smukke omgivelser skal bevares, og hvor det er påtrængt, skal det visuelle miljø forbedres.

Igennem de seneste årtier har indsatsområderne for miljøet været mangfoldige med byfornyelse, renovering af gader og pladser i bymidten, forbedring af grønne områder, anlæg af stier i byen, forskønnelse af indfaldsveje, trafiksanering og bevarelse af naturprægede friarealer. Økologi og miljøhensyn har været og skal fortsat være en væsentlig del af grundlaget for ethvert tiltag i byen og det åbne land.

Et fint eksempel på et godt miljø er den tæt/lave andelsboligbebyggelse Abildgården i Sdr. Bjert med boliger om det fælles opholdsareal.

I. P. Jensens Plads: En ny, centralt beliggende plads er skabt på et restareal mellem to butikcentre. Pladsen inviterer til ophold langs åen.

Gamle huse i landsbyerne er stemningsfulde elementer i det landlige bybillede – her Stenholt i Sdr. Stenderup.

3.2 Byens huse

Byen og dens huse fortæller om det samfund, der står bag tilblivelsen, udformningen og vedligeholdelsen. De står som et vidnesbyrd om et samfunds værdinormer, dets kulturelle forankring og som et udtryk for økonomisk og teknisk formåen og kunstnerisk vision.

Erfaringen viser, at prioriteringen af kvalitet betaler sig. Den gamle bygningsmasse rummer stadig efter flere hundrede år både fysisk og æstetisk kvalitet, som vi i dag værner om.

Der er gennem de senere år sket en del fornyelse og forbedring af den eksisterende bygningsmasse. Herudover er der sket et markant løft i forbindelse med sanering og omdannelse af de offentlige og private byrum. Med de mange gennemførte byfornyelsestiltag er der kommet fokus på arkitekturens betydning for vort funktionelle og visuelle miljø.

Der er mange elementer og helheder i byen, som er bevaringsværdige. Derfor vil der altid være behov for en særlig indsats, når det drejer sig om at sikre disse områders kvaliteter i forbindelse med ombygninger og nybyggeri. Det samme gælder i forbindelse med tilblivelsen af nye byområder. Her er det vigtigt at sikre helhed og harmoni allerede i den indledende planlægning.

Lokalplanlægningen fastlægger regler for, i hvilket omfang der kan tillades variation og spænding i bygningsudformningen uden at helheden går tabt.

Bygningsvolumen og bygningshøjde har stor indflydelse på, om et byggeri fremtræder harmonisk i samspil med de omliggende byggerier. Overordnet set har der ikke været tradition for at bygge højt i Kolding. Fra gammel tid er det kirkerne og Koldinghus på sin Slotsbanke, der hæver sig over middelalder-

Pinjeparken er et eksempel på et vellykket tæt/lavt, støttet byggeri. Opført 1984.

byens tage. Fra nyere tid er det enkelte boligblokke ved sydsiden af fjorden og siloerne på havnen. Typisk ligger niveauet ellers på 3-5 etager.

Som et væsentligt element i byens skyline må Koldinghus fremhæves som byens var-tegn. En bygning, som kan skues fra nær og fjern som følge af dens høje beliggenhed og det omgivende terræn. Dette kulturelle bygningsværk bør i videst muligt omfang respekteres.

Som udgangspunkt bør byens profil bevares. Bybilledet kan dog enkelte steder styrkes ved at åbne op for en punktvis højere bebyggelse. I disse tilfælde er det afgørende, at der tages vidtgående arkitektoniske hensyn.

Modstående side øverst: LMG Maskiner A/S, et nyt erhvervsbyggeri i smukt samspil med de landskabeligt udformede omgivelser i Industri Nord.

Modstående side nederst: Kolding Realskole, opført som teknisk skole omkring forrige århundredeskifte er et godt eksempel på en offentlig bygning med rig detaljering i facadeudsmykningen.

Saneringen af Rendebanen (øverste billede) mellem Søndergade og Bredgade i 2003 har skabt en ny plads i byen. Nederst eksempler på gadeudstyr m.v. installeret i forbindelse med etablering af ny belægning i Koldings gågader fra 2000. Belægningen er udført af landskabsarkitekt Sven Ingvar Andersson.

3.3 Byens rum

Byrum er offentlige, udendørs rum i en bymæssig sammenhæng. Det er gaderum, torve og pladser, og de er væsentlige elementer i byens sjæl.

Det er også de mange rum, som byens bygninger skaber på bagsiden – de offentlige tilgængelige gårdrum, passager og andre bagarealer.

Byens rum omfatter også grønne områder som parker, alléer, kirkegårde og arealerne omkring åen, byens søer og havneområdet.

Gennem tiden har tre gennemgående funktioner karakteriseret brugen af de offentlige rum. Byrummet har fungeret som mødested, markedsplads og trafikrum i en fin balance. Men balancen har forskubbet sig med bilismens udvikling og den større fokuse-

ring på veje og transport. Samtidig har moderne kommunikationsmidler betydet et mindre behov for at mødes i forbindelse med udveksling af informationer. Byens rum har også mistet en del af sin betydning som markedsplads, da markedet er flyttet til indkøbscentre og ind i butikker.

De seneste årtier har bypolitiske initiativer over hele landet medført en højere kvalitet i byrummene. Trafik, støj og forurening er reduceret, fodgængertrafik og cykeltrafik er styrket, og på gader, torve og pladser er der vokset et nyt byliv frem, som gør det muligt for os at vælge og vrage blandt de mange muligheder. Den arkitektoniske behandling af byrummene er derfor et vigtigt udgangspunkt for bylivet : Jo smukkere rum, desto bedre befinder vi os.

Erik Heides markante skulptur »Vinger« har en unik placering ud til Kolding Fjord ved Skamlingvejen.

3.4 Det åbne land

Landskabet i Danmark er med ganske få undtagelser et kulturlandskab - formet af de menneskelige aktiviteter gennem tiden. Vi oplever landskabet, når vi er undervejs fra et sted til et andet, eller når vi tager ophold i det.

Landskabet har mange positive kvaliteter, som vi er mere eller mindre bevidste om:

Det kuperede terræn, vandet, variationen mellem de skovklædte arealer, de intensivt dyrkede marker og de naturprægede ådale, linierne i form af markhegn og markante alléplantninger, de bevarede kulturmiljøer og fortidsminderne. Men også bygningsværker, som er indpasset i landskabet, kan være med til at styrke oplevelsen af vores omgivelser.

Vi skal som planlæggere og forvaltere være bevidste om at bevare og styrke disse kvaliteter. Samfundet er i en rivende udvikling og vi ser et landskab i kraftig forandring. Der bygges motorveje, opsættes vindmøller, etableres grusgrave og deponeres jord som aldrig før. Det er derfor vigtigt, at vi forholder os kritisk til samspillet mellem det eksisterende landskab og de ændringer, vi foretager.

Men selv uden vores medvirken ændres landskabet. Naturen er vores med- og modspiller, og vi skal hele tiden pleje og drage omsorg for steder og miljøer, vi ønsker at bevare.

»Banansøen« i Bramdrupdam blev i slutningen af 60-erne dannet som et regnvandsbassin med tilledning af regnvand fra de omkringliggende boligområder. Det har givet områdets beboere et dejligt, rekreativt areal.

Øverst: Ved Møllevang mellem Kolding og Hjarup ligger et godt eksempel på et nyt enfamiliehus i det åbne land. Huset er brudt op i mindre enheder med traditionelle former og taghældning, men udført i lette materialer, så de ikke syner voldsomt i landskabet.

Nederst: I Mørkholt ligger dette gamle landhus, som er nænsomt vedligeholdt i respekt for datidens byggeskik.

3.5 Bebyggelsen i det åbne land

Bebyggelserne i det åbne land er de spredt beliggende gårde, beboelserne og de tekniske anlæg. Bebyggelsernes placering i landskabet har beroet på de praktiske forhold, og udskiftningen i 1700-tallet medførte en udflytning af gårdene fra de mange små landsbyer.

Med by- og landzonenloven har vi dog formået at bevare strukturen med afgrænsede byer og begrænset byggeri i det åbne land.

Denne opdeling er et karakteristisk træk, som bør bevares, og det er derfor vigtigt, hvordan vi forvalter ikke alene nybyggeriet, men også ændringer i bebyggelsen.

Historisk set har byggetraditionen resulteret i en ensartethed i bebyggelserne, bestemt af de stedlige politiske og klimatiske forhold, og af de forhåndenværende byggematerialer. Denne tradition er i opbrud. Mange nye bygningsformer og materialer vinder frem overalt.

Øverst: Landbrugsbygning ved Stenalt i Rougsø Kommune. Laden er et godt eksempel på en stor driftsbygning til landbruget, som respekterer de eksisterende driftsbygningers form, materialer og farver. Laden er udført på et stålbeskelet, træbeklædt og med vingetegl på taget.

Nederst: Østre vandværk ved Trolhedestien er trods sin størrelse fint indpasset i terrænet og den omkringliggende natur. Græstaget er i niveau med den bagvedliggende græsmark.

Samtidigt ses et stigende ønske om at placere institutioner – eksempelvis kursussteder, kulturcentre, hoteller og idrætsfaciliteter – i naturskønne omgivelser. Man ønsker, at brugerne skal kunne nyde naturen, men paradokset er, at nybyggeri netop kan være med til at ødelægge omgivelserne.

Vi må derfor forholde os til, hvilke bygningsplaceringer, bygningsformer og byggematerialer, vi ønsker i det åbne land. Overgangen mellem den samlede bebyggelse og det åbne

land skal også belyses, når vi drøfter arkitekturpolitik. I ældre tider var der en skarp grænse mellem byen og landet, men i dag ser vi den nye bydannelse sammen med bilismen trække voldsomme spor ud i landskabet. Ringene omkring bykernen med nye industri kvarterer, boligområder, servicebygninger, indkøbscentre og omfartsveje bliver stadig større.

Eksempel på kombination af lokale materialer, konstruktionsmetoder og moderne teknologi. Kulturcenter Nouméa, Ny Caledonien, arkitekt Renzo Piano. Foto: Pierre-Alain Pantz © RPBW.

4. Arkitekturpolitik

4.1 De aktuelle muligheder

Fundamentet for arbejdet med at gøre Koldings arkitektoniske profil mere markant kan vi blandt andet finde i den gældende lovgivning for henholdsvis planlægning og byggeri. Lovgivningen kan betragtes som et værktøj, der skal bruges til at skabe gode og hensigtsmæssige rammer for kvalitet i anlæg og byggeri.

Der skal dog være en balance mellem krav og muligheder, således at de krav, der stilles til byggeri, ikke hindrer arkitekturen i at udfolde sig i harmoni med omgivelserne. Lovgivningen bør udnyttes, så der bliver plads til på en og samme gang at værne om de historiske kvaliteter, tænke nyt og arbejde med eksperimenterende arkitektur. Arkitekturen skal indgå som en vigtig del af satsningen på kunst og kultur.

Kolding Kommune skal som myndighed, støttegiver og bygherre være med til at anviser veje, der kan føre til forbedring og sikring af kvaliteten i vores fysiske omgivelser.

Som udgangspunkt skal dette ske gennem en målrettet og visionær planlægning, som skaber de bedste mulige betingelser for smukke, oplevelsesrige og spændende bymiljøer. Kommune- og lokalplanlægningen skal anvendes som et vigtigt redskab til at skabe helhed og harmoni såvel i det eksisterende som det fremtidige byggeri. Der skal dog åbnes mulighed for at brede rammerne ud, så

der kan eksperimenteres noget mere. Kolding Kommune satser meget bevidst på gennem arkitektkonkurrencer at prøve kræfter med nye og spændende former for arkitektur.

En øget kvalitet i bymiljøet forudsætter en målrettet og koordineret indsats fra kommunens side. Arkitektonisk kvalitet fremkommer ved indsigtfuldt arbejde med både helhed og detaljer. Lokalplanlægningen rummer her det meningsfulde grundlag til afgørelse for og imod bestemte løsninger i dialogen mellem bygherrer, rådgivere og kommune.

Kommunen regulerer både det offentlige og private byggeri i kommune- og lokalplaner og igennem byggetilladelser. Som myndighed skal kommunen i forbindelse med administration af byggelovgivningen præge den arkitektoniske udformning og indpasning af byggeri ved konkret vejledning. Gennem denne vejledning er der gode muligheder for at nå frem til et arkitektonisk godt resultat.

Der er igennem de senere år blevet udarbejdet regulativer og vejledninger, som viser, hvordan konkrete forhold bør behandles.

Skolekomplekset Sct. Nicolai består af 5 selvstændige skolebygninger og er et eksempel på skiftende stilarter over tid inden for skolebyggeri. Trods forskelligheden danner bygningerne en helhed. De restaureres nu og skal anvendes til nye formål.

Regulativer og vejledninger m.v.

- Regler for udsmykning ved bygge- og anlægsarbejder, 1999
- Økologi i planlægning og byggeri 1999
- Bymidteplan, 2000
- Grøn uden gift - renere grundvand uden sprøjtemidler, 2001
- Regulativ for facader og skilte i Kolding, 2001
- Lokalplanlægning - en vejledning til eksterne samarbejdspartnere, 2002
- Agenda 21 - plan for miljørigtig vækst, 2002
- Regulativ for fodgængerarealer i Kolding bymidte, 2003
- Bydesignmanual - med datablade, 2003
- Trafiksanerung af veje i Kolding Kommune, 2003
- Regulativ for opsætning af plakater, 2003
- Kunst i Kolding – retningslinier for opstilling af skulpturer i Kolding, 2004
- Beplantning i offentlige arealer (på vej)

De nævnte eksempler er udtryk for, at det er byrådets ønske at styrke forståelsen og interessen for arkitektur og bymiljø blandt byens borgere - herunder private bygherrer og rådgivere.

Kommunen bærer selv et stort ansvar, når det gælder kvalitet i det kommunale og

støttede byggeri. Men det er ikke kommunen alene, der kan sætte arkitekturen i centrum. Også private bygherrer og arkitekter har en vigtig rolle i arbejdet med at fremme arkitekturen.

4.2 Mål og handlinger

Arkitekturpolitik handler blandt andet om at fastlægge overordnede retningslinier og principper for byarkitekturen - herunder byens skyline, byrum, bymiljøer og det grønne islæt.

Disse retningslinier skal være med til at sikre, at enhver fornyelse og omdannelse sker i respekt for de historiske kvaliteter. Der skal arbejdes nænsomt med værdifulde bygninger og bymæssige helheder. Men der skal også være mod til at vælge alternative muligheder. Nybyggeri skal kunne udformes som et byggeri, der på en gang udtrykker sin egen tid og respekterer og tilpasser sig omgivelserne.

Det er vigtigt, at de opstillede mål udmønter sig i konkrete handlinger. Resultaterne skal løbende vidne om, at der sker en aktiv indsats for at styrke og videreudvikle de arkitektoniske, funktionelle og æstetiske kvaliteter i Kolding.

I det følgende er fremhævet mål med tilhørende handlinger vedrørende henholdsvis byens huse, byens rum og det åbne land.

Nutidig arkitektur i historiske omgivelser kan skabe gode oplevelser som her Kolding Byferies punkthuse i samspil med Slotsøen og Koldinghus.

Mål for byens huse

- Koldings skyline med Koldinghus som vartegn skal respekteres. Dog kan der med en særlig arkitektonisk begrundelse tillades punktvis høj bebyggelse.
- Der skal værnes om de historiske og arkitektonisk værdifulde bygninger og bykvarterer.
- Positive særpræg og karakterer skal opretholdes og kvalitativt styrkes.
- Bygningsændringer skal bidrage til forbedring og genopretning af bymiljøet i helhed og detalje.
- Nye byggerier skal kendetegnes ved god arkitektur og visuelle kvaliteter, som bidrager til byens forskønnelse. Der opfordres til unikke og dristige byggerier, som skaber inspiration.
- Ved byggemodning af nye bolig- og erhvervsområder skal der skabes rammer for, at der kan etableres smukke og harmoniske bebyggelser i samspil med omgivelserne.

Handlinger for byens huse

- Generelt skal Bymidteplan 2000 i de kommende år følges op af mere detaljerede retningslinier og vejledninger for de enkelte områder i bymidten: Der udarbejdes en vejledning om bevaring af byhuse inden 2009, og der udføres en nærmere vurdering af bevaringsværdige bygninger med tilhørende friarealer inden 2010.
- Der foretages facadesyn ved alle byfornyelser.
- Der skal inden 2005 udarbejdes en eksempelsamling over god arkitektur - til almindelig inspiration ved nye byggerier.
- Der skal udarbejdes vejledning for nye parcelhuse og fornyelse af parcelhuse inden 2007.
- Der skal udarbejdes vejledning om privat byggemodning af bolig- og erhvervsområder inden 2006.

Lille Torv er et eksempel på en ny plads i byen skabt gennem ombygning og udflytning af industri.

Mål for byens rum

- Byens torve og pladser skal indgå i en helhed, hvor en bevidst anvendelse af materialer - herunder belægning, møblering, beplantning, skiltning og belysning - skal medvirke til at skabe arkitektonisk identitet.
- Byfortætning må ikke ske på bekostning af eksisterende byrum med mindre et byggeri vil styrke helheden funktionelt og arkitektonisk.
- Byen skal fremstå som en grøn by og den grønne mangfoldighed skal sikres og styrkes. En grøn struktur skal give de enkelte bydele karakter og identitet samt gøre det lettere at orientere sig.
- Byens indfaldsveje skal gøres visuelt attraktive, så ankomsten til Kolding bliver smuk og signalerer kvalitet.
- Der skal skabes steder, der inviterer til liv i byen, så den opleves levende og tryk. Byens identitet skal styrkes gennem brugen af godt design.
- Der skal anvendes mere kunst og vand i byens rum. Kunst fortæller en historie, vand tiltrækker folk og har en beroligende virkning.
- Eksisterende friarealer og grønne områder skal bevares, medmindre funktion, arkitektur eller levevilkår taler for, at områderne bør ændres eller omlægges.
- Der skal skabes kvalitet i det samlede miljø for byens borgere, en god balance mellem vedligeholdelse og fornyelse.

Vellykket gårdrydning og sammenlægning af gårde mellem Blæsbjerggade og Låsbygade i forbindelse med byfornyelse.

Handlinger for byens rum

- Byens identitet skal styrkes gennem brugen af godt design. Bydesignmanualen skal være udbredt blandt eksterne rådgivere med udgangen af 2004. Bydesignmanualens datablade ajourføres løbende.
- Der skal udarbejdes en byrumsanalyse inden 2008 for at afgøre om nybyggeri og nye parkeringsanlæg udgør en trussel mod byens rekreative områder. Byrumsanalysen ajourføres herefter løbende.
- Der skal for Kolding by inden udgangen af 2009 udarbejdes en grøn plan, der fastlægger en beplantningsstrategi for byens træer og grønne områder.
- Der udarbejdes vejledning for grønne gårdrum og grønne parkeringspladser inden 2007.
- Der skal inden 2006 udarbejdes en lokalplan for byens indfaldsveje.
- Der skal inden 2007 udarbejdes lokalplan for omdannelse af arealerne langs Kolding å, så åforløbet fremtræder som en smuk, rekreativ forbindelse mellem havnen og ådalen.

Eltang Vig er i dag et attraktivt område, som den 29. december 1978 blev gendannet efter at dæmningen blev gennembrudt under en storm. På det lille, indsatte billede kan man stadig se rester af dæmningen på begge sider af vigens indløb.

Solkær Enge på Stenderup-halvøen (billedet nederst næste side) genskabes som vådområde (foråret 2004) for at gøre det til et tilsvarende attraktivt område.

Mål for det åbne land

- Variationen i landskabet skal fastholdes og landskabets særpræg og indholdsrigdom skal styrkes.
- De naturprægede arealer i ådalene, ved søerne, langs fjorden og ved kysten skal bevares og styrkes.
- De skovklædte arealer og de mere åbne arealer skal bevares ved ekstensiv og intensiv pleje.
- Områder hvor der er foretaget store terrænændringer (gamle grusgrave og lossepladser, nye vejanlæg og jordvolde) skal reetableres og tilpasses de omkringliggende arealer.

Handlinger for det åbne land

- Der skal inden 2010 udarbejdes en grøn plan for det åbne land, som beskriver mulighederne for såvel bevarelse som fornyelse.
- Fritidslandskabet i Seest, hvor en reetablering af det gamle grusgravsområde og lossepladsen indgår, skal opprioriteres og igangsættes inden for de næste 5 år.
- Naturprojektet for Solkær enge på Stenderuphalvøen skal gennemføres inden 2006 for bl.a. at styrke de landskabelige kvaliteter.
- Der skal inden år 2005 udarbejdes vejledninger for nyanlæg af veje i det åbne land, der i særlig grad øger muligheden for etablering af markante vejplantninger, og for reetablering af gamle alléer og beplantninger langs de gamle hulveje.

Mål for bebyggelsen i det åbne land

- Ny bebyggelse skal placeres og udformes med respekt og under hensyntagen til eksisterende bebyggelser, til landsbymiljøerne og til de landskabelige værdier.
- Ved reovering af eksisterende bebyggelse skal oprindelig byggeskik respekteres.
- Bebyggelse skal tilpasses eksisterende terræn i videst muligt omfang for at undgå uhensigtsmæssige ændringer af terrænet.
- Grænse mellem det åbne land og den samlede bebyggelse skal bevares som klar og veldefineret.

Den nyplantede kastanieallé langs indkørslen til Strårupgård er et eksempel på træplantninger, som på længere sigt vil markere sig i landskabet. Den oprindelige smalle allé er her tilpasset nutidens krav til landbrugskørsel.

Handlinger for bebyggelsen i det åbne land

- Der skal inden 2005 udarbejdes en vejledning for udformning af byggeri i det åbne land, både for beboelser, driftsbygninger og tekniske anlæg.
- Der skal inden 2009 udarbejdes lokalplan for bebyggelser i det åbne land

Eksempler på byggeri, som tilpasser sig harmonisk i det åbne land. Det store billede er skovløberboligen ved Sønderkov på Stenderuphalvøen. Det indsatte billede viser det restaurerede stuehus til gården Fensbjerg ved Løverodde. De mørke, dæmpede farver er ikke dominerende i landskabet.

4.3 Øvrige initiativer

En arkitekturpolitik skal have en lokal forankring, både politisk, hos byggeriets parter og den engagerede borger. Der foreslås derfor en række initiativer ud over, hvad der allerede er omtalt i handlingsplanerne.

- Arkitekturens dag den 1. oktober skal være en aktiv dag med debat, indlæg og præmiering. Arkitekturen skal desuden i fokus ved arrangementer, udstillinger og rundvisninger. Vi skal sikre en løbende dialog med den lokale presse, med henblik på en positiv dækning af emnet. Nedsættelse af ad hoc grupper på tværs af private og offentlige interesser er også velegnede til debat.
- Der lægges op til, at arkitektur indgår i den almene undervisning. Der skal arbejdes for, at skoler og uddannelsesinstitutioner kan undervise i arkitektur ved hjælp af undervisningsmateriale, medvirken af fagligt kompetente personer og besøg.
- Arkitekturpolitikken skal støttes ved at anvende konkurrencer ved offentligt byggeri og gennemføre præmiering af byggeri og anlæg. Offentligheden bør inddrages ved nominering til præmieringer. Bygherrevejledninger og rådgivermøder er også et vigtigt redskab til forståelse. En gang om året arrangeres et møde, hvor arkitektur og arkitekturpolitik diskuteres.
- Bygningsforbedringsudvalgets arbejde og de finansielle støttemuligheder skal synliggøres. For at bevare kvaliteter i arkitekturen foreslås nedsat et bevaringsudvalg for kulturarv, og eventuelt oprettelse af en fond til fremme af arkitektoniske landskabelementer.
- Som udgangspunkt er kommuneplanen den overordnede ramme. Arkitekturpolitikens mål skal indgå i Kommuneplanens hovedstruktur. Med den og en opfølgende lokalplanlægning kan vi udstikke de arkitektoniske retningslinier, som vi ønsker i Kolding.
- Arkitekturpolitikken skal indgå i den forvaltning, der vedrører byudvikling. Kommuneatlas Kolding, vejledninger og retningslinier i planlægning og byggeri samt Bydesignmanualen er forvaltningens værktøj.
- Der vil løbende blive brug for nye retningslinier og vejledninger ud over de nævnte i handlingsplanen. De gamle skal tilsvarende revideres. Generelt bør alle vejledninger tages op til revision hvert 4. år, f.eks. efter hvert kommunalvalg.

Illustrationsoplysninger

Forside/bagside: Slotssøbadet, Hospitalsgade 16
Arkitekt: Nøhr og Sigsgaard Arkitektfirma A/S.
Ibrugtagning juni 1994.

Side 4:
Koldinghus
Grundlagt i 1268, de ældste bevarede bygningsdele er fra 1400 tallet. Arkitekt for restaureringen: Inger og Johannes Exner, Exners Tegnestue A/S. Bygningsrestaureringen er udført fra 1972 og afsluttet 1994.

Side 6:
Bofællesskabet Abildgården i Sdr. Bjert, andelsbyggeri
Arkitekt: Poul Fræhr Hansen. Opført 1986

Side 7:
I.P.Jensens Plads, Kolding kommune. Arkitekt: Jørgen Rønnow Micheelsen. Anlagt 2002

Side 8:
Pinjeparken, Boligselskabet Lejerbo. Arkitekt: Erik Madsen og Gruppen for By- og Landskabsplanlægning.
Opført 1983

Side 9:
Virksomheden LMG A/S, Nordager 1. Arkitekt: Aarhus Arkitekterne A/S. Opført 2002.

Kolding Realskole, Vesterbrogade 6. Arkitekt: Johan Christian Fussing. Opført 1889 som Kolding Tekniske Skole.

Side 10:
Belægning i Koldings gægader, Kolding Kommune.
Arkitekt: Sven Ingvar Anderson Landskabsarkitekt Aps og GHB landskabsarkitekter Aps. Arbejde begyndt 2000, under stadig udførelse.

Side 11:
»Vinger«. Skulptur af Erik Heide, opstillet i 1983 ved Kolding Marina Syd, som blev taget i brug samme år.

Side 12:
Øverst: Møllevang 2, Lunderskov kommune. Arkitekt: Kim Holst. Opført 1999.
Nederst: Mørkholtvej 15, Mørkholt. Opført ca. 1800.

2 identiske sammenbyggede etageejendomme i Koldings bymidte er med en stilfærdig arkitektur og sirlige detaljer et fint eksempel på arbejderboliger fra 30'erne. Vedligeholdelse og fornyelse er udført med respekt for den oprindelige byggeskik.

Side 13 øverst: Fyrhus og flislade til Stenalt Gods, Rougsø kommune. Arkitekt: Jørgen Overbys Tegnestue A/S. Opført 1995

Nederst: Østre Vandværk v. Trolldhestien. Arkitekt: Kemp & Lauritzen. Opført 1988

Side 14: Nyt foto

Side 15:

Sct. Nicolai Skole, Skolegade 2. Skolekompleks med i alt 5 bygninger. Opført i perioden 1856 - 1908.

Side 16 :

Kolding Byferie, Fonden Kolding Byferie. Arkitekt: Troels Hasner og Ole Justesen. Opført 1995

Side 17:

Øverst: Lille Torv, Kolding Kommune. Arkitekt: Helle Valsted. Ingeniør: Hundsbæk og Henriksen A/S, Kolding. Skulptur: »Frihed« af billedhuggeren og maleren Peter Brandes.

Nederst: Gårdrydning og sammenlægning af gårde mellem Blæsbjerggade og Låsbygade. Kolding Kommune, Saneringsplan for gårde mellem

Blæsbjerggade og Låsbygade 1984. Arkitekt: Gruppen for By- og landskabsplanlægning.

Side 20:

Kastaniealle, indkørsel til Strårup gård, Skamlingvejen 63 - 67. Alléen blev plantet i 2000 i forbindelse med omlægning af Skamlingvejen og anlæg af rundkørsel.

Side 21:

Rødehus, Mørkholtvej 7, Sdr. Stenderup. Tilhører Haderslev Statsskovdistrikt. Skovløberhuset fra 1859, tilbygning i 1912.

Indsat foto: Fensbjerggård, Løveroddevej 7, Sdr. Stenderup. Opført i 1999 / 2000. Rådgiver J. Falk - Petersen A/S.

Side 23:

Etageboligbebyggelse ved Dreyersvej. Arkitekt: R. Chr. Christensen. Opført 1934.

Kolding Kommune

Teknisk Forvaltning

Nytorv 11 · 6000 Kolding

Tlf. 79 30 15 00 · E-mail: teknisk@kolding.dk

www.kolding.dk